

17 Konsumtion av livsmedel

Kapitel 17 innehåller information om direktkonsumtionen av livsmedel, om kostens näringsinnehåll samt om livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna.

Sammanfattning

Direktkonsumtion av livsmedel

Med direktkonsumtion av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till privathushåll och storkök samt producenternas hemmaförbrukning. Redovisning sker i kvantiteter per capita samt i miljoner kilo respektive liter. I det följande kommenteras utvecklingen av konsumtionen per person och år, främst för perioden 1990–2010.

Enligt **tabell 17.1** har konsumtionen av *bröd och konditorivaror* i kilo per person och år ökat med 50 % sedan 1990 och uppgår till 78 kg. Konsumtionen av *övriga mjölprodukter*, där bland annat pasta ingår, har ökat 66 % till 16 kg per person under samma period. Däremot har konsumtionen av *mjöl och gryn* minskat från 22 till 19 kilo.

Konsumtionen per capita av färskt och fryst *kött* har ökat kraftigt (81 %) sedan 1990, framförallt av fjäderfäkött. När det gäller *charkuterivaror* utgör konsumtionen av korv och pastejer m.m. den största delen. Här har konsumtionen ökat 17 % och uppgår till 17 kilo per person.

Konsumtionen av *fisk* visar inget tydligt mönster. Resultaten anses osäkra och det är därför svårt att dra slutsatser av materialet.

Direktkonsumtionen av *mjölk och syrade produkter* har sedan 1990 minskat med 18 %. Lätt- och minimjölken har minskat sin andel till förmån för mellanmjölken samtidigt som konsumtionen av standardmjölk halverats.

Konsumtionen av *ost* har ökat med 17 %, från 16 till 19 kilo per person. Äggkonsumtionen

har varit relativt oförändrad de senaste åren, men har minskat med 9 %, från 12 till 11 kilo, sedan 1990.

Konsumtionen av *smör och margarin* har stadigt minskat, från 18 till 12 kilo, under perioden.

I fråga om *köksväxter* har konsumtionen ökat med 53 % sedan 1990. Det är framför allt konsumtionen av tomater samt lök och purjolök som ökat kraftigt.

Konsumtionsmönstret vad gäller *färska frukter och bär* visar på en ökning utom för äpplen och päron.

Konsumtionen av *färsk potatis* är 43 kilo per person år 2010. Sedan 1990 har konsumtionen minskat med 28 % (då var den 60 kilo per person).

Konsumtionen av *choklad och konfektyrvaror* har ökat, från 11 till 15 kilo per person år 2010.

Sedan 1990 har konsumtionen av *glass* minskat med 25 % till 10 liter per person.

Vad gäller drycker så har konsumtionen av *läskedrycker och mineralvatten* ökat från 60 till 98 liter år 2010, dvs. med 65 % medan konsumtionen av lättöl och öl 2,25–3,5 % minskat från 41 till 18 liter (56 %). När det gäller *alkoholhaltiga drycker* så har konsumtionen av starköl och vin ökat, medan spritdryckskonsumtionen minskat. År 2010 konsumerades 33 liter starköl, 24 liter vin samt knappt 3 liter spritdrycker per person och år.

Kostens näringsinnehåll

Sedan 1980 och fram t.o.m. 2010 har *energitillförseln* per person och dag varit i stort sett

oförändrad, dvs. ca. 12–14 MJ. (**tabell 17.2**).

Tillförseln av *protein* har ökat med 29 % sedan 1980, från 87 g per person och dag till 112 g år 2010. Våra viktigaste proteinkällor är kött och köttvaror, bröd och spannmålsprodukter samt mjölk och ost.

Fettkonsumtionen har ökat något sedan 1980-talet och år 2010 konsumerades 130 g per person och dag. År 2010 bidrog fett med 35 % av energitillförseln, vilket är något mer än vad som rekommenderas. Fett erhålls främst genom konsumtion av kött och köttvaror samt matfett.

Sedan 1980 har *kolhydratintaget* ökat och det uppgick år 2010 till 375 g per person, vilket är en ökning med 10 %. Kolhydrater erhålls i första hand från bröd och spannmålsprodukter (**tabellerna 17.2–3**).

De viktigaste livsmedlen för vårt intag av A-vitamin är kött och köttvaror, matfett och köksväxter. Köksväxter, frukt och bär samt potatis och potatisprodukter svarar för den dominerande delen av vårt intag av C-vitamin medan vårt intag av järn främst tillgodoses av bröd och spannmålsprodukter samt kött och köttvaror. De viktigaste källorna för kalciumintaget är mjölk och ost. Tiamin (vitamin B1) får vi främst från bröd- och spannmålsprodukter men även kött och köttvaror är en viktig tiaminkälla. Fibrer får vi främst genom bröd och spannmålsprodukter (**tabell 17.4**).

Försäljning av livsmedel

Försäljningen av livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker ökade i fasta priser med knappt 0,5 % mellan 2009 och 2010 till knappt 156 miljarder kronor. Försäljningen av mineralvatten, läskedrycker samt frukt- och grönsaksjuicer har ökat med drygt 4 % medan försäljningen av kaffe, te och chokladdryck minskat med 7 % (**tabell 17.5**).

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

Enligt nationalräkenskaperna utgjorde utgifter för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker år 2011 12 % av hushållens totala utgifter. Al-

koholhaltiga drycker svarade för 2 % av den totala konsumtionen. Av livsmedelsutgifterna exklusive drycker var kött den största posten, 20 %. I nationalräkenskaperna räknas inte utgifter för livsmedel och drycker i restaurang och storkök till området livsmedel utan klassas som utgifter för tjänst (**tabell 17.6**).

I fast penningvärde har utgifterna för livsmedel och icke alkoholhaltiga drycker år 2011 ökat med 27 % sedan 2000. Motsvarande ökning av hushållens totala konsumtion var 26 %. De icke alkoholhaltiga dryckerna har ökat med 32 % sedan 2000 medan de alkoholhaltiga dryckerna ökat med 27 %. Minskningen för starkspriten är 14 %. Indextalen speglar också den kvantitetsmässiga utvecklingen av konsumtionen av livsmedel och drycker (**tabell 17.7**).

Om statistiken

Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar

Jordbruksverket (tidigare Statens jordbruksnämnd) redovisar sedan början av 1940-talet beräkningar av livsmedelskonsumtionen i landet och kostens näringsinnehåll. Beräkningarna tillkom för att man under krigsåren skulle kunna följa utvecklingen av livsmedelsförsörjningen och förändringar i näringsstandarden. Användningsområdet utökades successivt och beräkningarna ingick under flera år som en integrerad del i SCB:s nationalräkenskaper vid beräkningar av den totala konsumtionen i landet.

Fram t.o.m. redovisningsår 1999 innefattade beräkningarna av den s.k. direktkonsumtionen både konsumerade kvantiteter av livsmedel och ett till detaljhandelspris uppskattat värde av konsumtionen. Fr.o.m. redovisningsår 2000 innefattas enbart beräkningar över de konsumerade kvantiteterna.

Med *direktkonsumtion* av livsmedel avses de totala leveranserna av livsmedel till enskilda hushåll och storhushåll samt producenternas hemmaförbrukning, den s.k. naturakonsumtionen. Så långt det är möjligt sker redovisning

i den form varorna når konsumenten, dvs. som jordbruksprodukter, halvfabrikat, konserver, djupfrysta varor, färdiglagad mat etc.

Med *total konsumtion* av livsmedel avses den totala åtgången av olika råvaror för humankonsumtion. Totalkonsumtionen innefattar därför alla de råvaror och halvfabrikat som konsumeras direkt, dels de råvaror och halvfabrikat som livsmedelsindustrin förbrukar för att tillverka livsmedel av högre förädlingsgrad för direktkonsumtion.

Underlaget till Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar är främst verkets statistik över t.ex. slakt och egna undersökningar av exempelvis kvarnarnas leveranser av mjöl. Vidare används SCB:s statistik över industrins varuproduktion samt import och export. Förändringar i samband med och strax efter EU-inträdet av SCB:s statistikområden Utrikeshandelsstatistik och Industrins varuproduktion är två av anledningarna till nedläggningen av värdeberäkningen i direktkonsumtionsberäkningarna fr.o.m. år 2000. Ytterligare förändringar i beräkningar och varuindelningar som genomförts under årens lopp har förklarats i form av noter i tabellerna. Även revideringar bakåt i tiden har gjorts.

Kostens näringsinnehåll

Beräkningarna avseende kostens näringsinnehåll baseras på uppgifter från Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar samt en vid Livsmedelsverket utvecklad livsmedelsdatabas. Denna innehåller näringsvärden för ca 1 800 livsmedel och maträtter. Näringsvärdena baseras främst på Livsmedelsverkets egna analyser kompletterade med värden från nordiska och andra utländska tabeller. Konsumtion av vitaminpreparat och liknande ingår inte i beräkningarna.

Försäljning av livsmedel

Från och med år 2000 producerar SCB livsmedelsförsäljningsstatistik som uppfyller nationalräkenskapernas och konsumentprisindex behov.

För att samla in statistiken har datakasse-

register använts för de största dagligvarublocken samt servicehandelskedjorna, vilket kompletterats med en enkätundersökning till mindre butiker. Momsregister och register över vilka företag som ingår i respektive livsmedelsblock har också använts för genomförandet av undersökningen.

Livsmedelskonsumtionen enligt nationalräkenskaperna

I nationalräkenskaperna (NR) beskrivs i form av ett kontosystem vårt lands ekonomiska aktiviteter och utveckling på ett konsistent och överskådligt sätt. Produktionen redovisas indelad i de två huvudsektorerna näringslivet och offentliga myndigheter/hushållsorganisationer. Näringslivsredovisningen sker med uppdelning på bransch. För varje bransch, t.ex. livsmedelsindustri, visas produktionsvärde, förbrukning och förädlingsvärde. Summan av alla förädlingsvärden ger bruttonationalprodukten (BNP) mätt från produktionssidan. Produktionens användning redovisas uppdelad på hushållens konsumtion, statlig och kommunal konsumtion, export samt bruttoinvesteringar och lagerinvesteringar. Summan av dessa användningar med avdrag för import ger BNP från användningssidan.

Varje kvartal beräknas i NR värdet av den totala konsumtionen i landet. Beräkningsprinciperna följer de internationella rekommendationerna på området. För hushållssektorns konsumtionsutgifter sker uppdelning efter ändamål (typ av varor och tjänster). I årsstatistiken delas livsmedelskonsumtionen upp på vissa varugrupper enligt en grövre indelning än den Jordbruksverket använder för sina beräkningar av livsmedelskonsumtionen.

Underlaget till NR:s beräkningar av livsmedelskonsumtionen t.o.m. år 1999 är i första hand Jordbruksverkets konsumtionsberäkningar. NR:s beräkningar skiljer sig från Jordbruksverkets genom att den offentliga livsmedelskonsumtionen i storkök vid t.ex. skolor och sjukhus samt livsmedelskonsumtion i restauranger inte ingår i NR:s redovisning för livsmedel. Däremot ingår restaurangutgifter i NR:s

redovisning av hushållens totala konsumtion. Även i en del andra avseenden är beräkningsprinciperna olika. Från och med år 2000 är NR:s källa den Livsmedelsförsäljningsstatistik som tas fram inom SCB.

Nationalräkenskapernas indelning i ändamålsgrupper baseras på den inom EU tillämpade COICOP-indelningen (Classification of Individual Consumption by Purpose), vilken fr.o.m. 2000 även används vid de svenska beräkningarna av konsumentprisindex.

Annan publicering

Jordbruksverket har varje år publicerat konsumtionsberäkningarna i särskilda rapporter. Den senaste redovisningen av direktkonsumtionen inklusive vissa uppgifter om kostens näringsinnehåll har lämnats i ”Konsumtionen av livsmedel och dess näringsinnehåll. Uppgifter t.o.m. år 2010”, Jordbruksverket, Statistikrapport 2012:01. Denna rapport finns tillgänglig på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se under Ta del av statistiken, Livsmedel. I denna rapport redovisas även beräkningar av totalkonsumtionen. Delar av statistiken publiceras även i Jordbruksverkets statistikdatabas i anslutning till webbplatsen.

Statistik över livsmedelsförsäljning presenteras i Statistiskt meddelande serie HA, senast i HA 24 SM 1101 och finns på SCB:s webbplats www.scb.se.

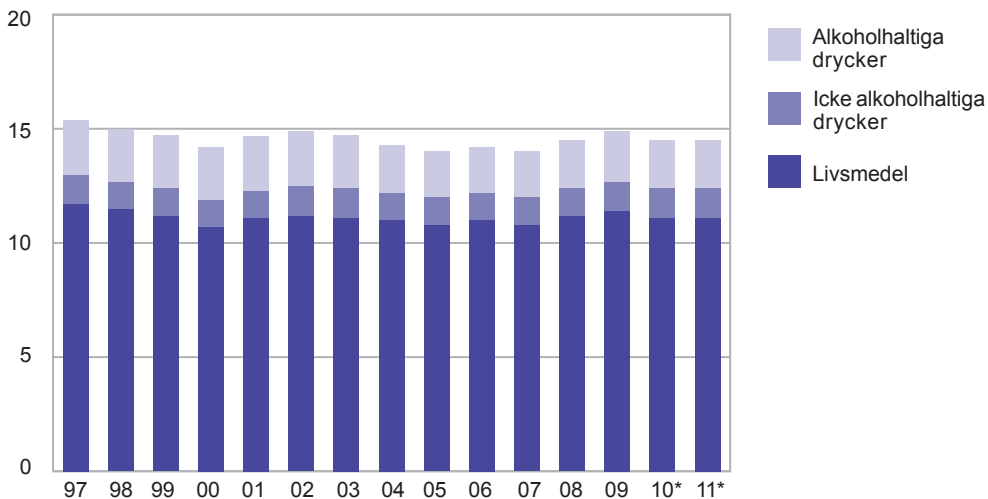
Hushållens konsumtionsutgifter enligt nationalräkenskaperna med uppdelning efter bl.a. olika livsmedel publiceras i de statistiska databaserna som finns tillgängliga på SCBs webbplats. Nationalräkenskapssystemet redovisas enligt ENS 95 (Europeiska Nationalräkenskapssystemet), vilket sammanfaller med det av FN m.fl. rekommenderade. En dokumentation av det svenska nationalräkenskapssystemet finns tillgänglig på SCB:s webbplats www.scb.se.

Figur 17A

Privat konsumtion av livsmedel och drycker enligt nationalräkenskaperna i procent av värdet av hushållens totala konsumtion 1997–2011

Private consumption of food and beverages according to the National Accounts, per cent of total consumption expenditures

Procent

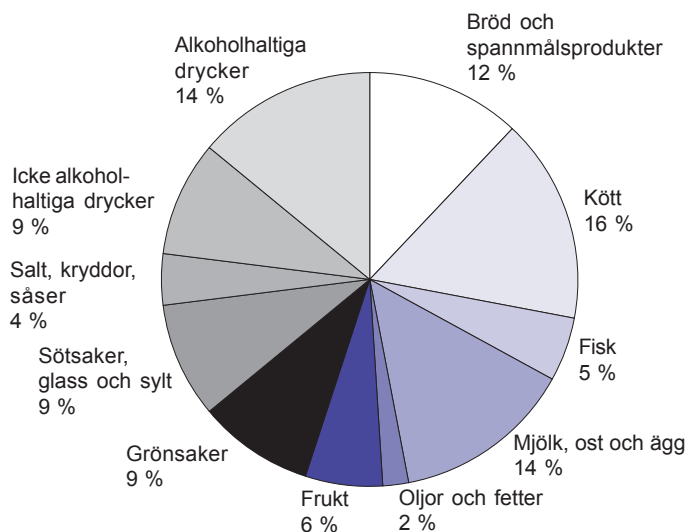

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Figur 17B

Privat konsumtion av olika livsmedel och drycker 2011* enligt nationalräkenskaperna, fördelning i procent

Private final consumption of different foodstuffs and beverages according to the National Accounts

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.1

Direktkonsumtion av livsmedel 1990–2010, kilo eller liter per person

Consumption of food. Kilograms or litres per person

Uppgifterna nedan avser varans art före den slutliga beredningen i hemmet. Sålunda redovisas t.ex. endast marknadsförda produkter i positionerna 12–17, medan hembakade produkter redovisas under vetemjöl, ägg, socker osv.

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2005	2009	2010*
Befolkningstal, milj. (medeltal personer)			8,559	8,872	9,030	9,299	9,378
Bröd och spannmålsprodukter							
<i>Mjöl och gryn</i>	kg	1–5	22,0	18,5	18,8	18,2	18,7
Vetemjöl, rågmjöl o. mjöl av annan spannmål	kg	1–3	15,3	12,1	10,4	10,1	9,7
Risgryn	kg	4	3,9	4,0	5,5	5,2	5,5
Havregryn och gryn av annan spannmål	kg	5	2,8	2,4	3,0	2,9	3,6
<i>Mjölprodukter, exkl. bröd och konditorivaror</i>	kg	7–10	9,4	12,7	14,3	15,6	15,6
Mixer m.m. av mjöl el. stärkelse, vällingpulver	kg	7–8	1,8	1,4	1,3	1,2	1,2
Makaroner, spagetti och liknande produkter	kg	9	4,3	7,1	8,7	9,4	9,6
Majsflingor, rostat ris, ostbågar, pop corn	kg	10	3,3	4,2	4,4	4,9	4,9
<i>Bröd och konditorivaror</i>	kg	12–17	52,1	66,7	72,2	77,6	78,1
Knäckebröd ¹ , flatbröd ^{2,3}	kg	12	5,6	3,6	3,8	3,5	3,3
Skorpor och skorpmjöl ³	kg	13	1,0	0,6
Mjukt matbröd (inkl. tunnbröd) ²	kg	14	30,9	45,1	47,6	53,6	55,0
Kex, rån och torra småkakor	kg	15	6,2	4,9	5,1	4,4	4,3
Bullar, vetelängder och annat mjukt kaffebröd	kg	16	3,8	6,3	4,1	4,2	4,0
Bakelser, tårter, sockerkakor o.övr. bakverk	kg	17	4,6	6,2	11,5	11,9	11,5
Kött och köttvaror							
<i>Kött, färskt och fryst</i>	kg	20–27	26,8	40,8	42,4	46,6	48,4
Hemslakt av kalv, gris och får ^{4,5}	kg	20	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4
Nötkött inkl. kalv, färskt och fryst ^{6,7,8}	kg	21–22	7,1	10,7	9,9	11,3	12,3
Griskött, färskt och fryst ^{7,8}	kg	23	10,3	15,1	15,2	15,8	16,0
Färskött, färskt och fryst ⁸	kg	24	0,7	0,7	0,9	1,2	1,1
Fjäderfäkött, färskt och fryst ^{8,9}	kg	25	5,4	11,8	14,1	15,9	16,7
Renkött, färskt och fryst ¹⁰	kg	26	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
Kött av hare, älg och annat vilt ^{10,11}	kg	27	2,6	2,0	1,9	1,8	1,9
<i>Charkuterivaror o. konserver (inkl. innanmat)</i>	kg	29–32	21,6	22,4	22,6	23,1	23,4
Lever, njure och tunga ^{8,10}	kg	29	0,5	0,7	0,7	0,7	0,6
Skinka, kassler o. andra oblandade charkvaror ⁸	kg	30	4,6	5,6	4,5	4,8	5,2
Korv, pastejer o. andra blandade charkvaror ⁸	kg	31	14,7	15,1	16,8	17,5	17,2
Köttkonserver (exkl. köttsoppor) ⁸	kg	32	1,8	1,0	0,7	0,2	0,4
Frysta köttprodukter och fryst färdiglagad mat innehållande kött ⁸	kg	36	5,2	8,8	17,6	12,2	10,8

1) Inklusive ströbröd framställt av knäckebröd.

2) Fr.o.m. år 1995 redovisas tunnbröd tillsammans med mjukt matbröd.

3) Fr.o.m. år 2003 redovisas skorpor och skorpmjöl tillsammans med knäckebröd och flatbröd.

4) Uppgifterna avser vara med ben.

5) Fr.o.m. år 2000 används annat underlag än tidigare, varför jämförelse med tidigare år bör göras med försiktighet.

6) Fr.o.m. 1995 redovisas Kalv- och Nötkött tillsammans.

7) Inkl. köttinnehållet i viss färdiglagad mat.

8) Fr.o.m. år 1996 används annat underlag än tidigare, varför jämförelse med tidigare år bör göras med försiktighet.

9) Fr.o.m. år 2005 ingår inte kasserade slaktkycklingar, dessutom har vissa ändringar gjorts i underlaget.

10) Uppgifterna baseras på ett bristfälligt material och är därför osäkra.

11) Inkl. vissa kvantiteter fryst kött.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.1 (forts.)

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2005	2009	2010*
Fisk, kräftdjur och blötdjur							
Hel, styckad eller filead, färsk fisk ^{12,13}	kg	38–43	6,5
Filead fryst fisk	kg	45–48	2,7	1,8	3,1	3,9	3,7
Konserver och beredd fisk	kg	49–56	6,7	7,6	9,6	9,3	9,0
Kräftdjur och blötdjur, även konserver ¹³	kg	58–59	2,7	1,6	2,1	2,1	2,2
Mjök							
<i>Mjök</i>	<i>liter</i>	<i>60–68</i>	<i>154,8</i>	<i>141,2</i>	<i>137,7</i>	<i>126,6</i>	<i>126,4</i>
Direktförsäld o. hemmaförbrukad mjök	liter	60	2,8	1,4	0,9	0,7	0,6
Lätt- och minimjök < 1,0 %	liter	61	36,3	23,7	24,4	19,3	18,5
Mellanmjök m.m. 1,0 % – 2,0 %	liter	62	34,2	49,8	51,1	48,2	48,3
Standardmjök > 2,0 %	liter	63	54,3	36,8	29,4	25,8	26,4
Syrade produkter < 1,0 %	liter	64, 66	7,0	7,1	9,7	7,3	6,7
Syrade produkter 1,0 % – 2,0 %	liter	67	1,1	4,1	4,5	4,8	5,0
Syrade produkter > 2,0 %	liter	65, 68	19,2	18,3	17,6	20,6	21,0
Grädde, ost och ägg							
<i>Grädde</i>	<i>liter</i>	<i>70–72</i>	<i>8,5</i>	<i>9,9</i>	<i>9,0</i>	<i>10,5</i>	<i>10,6</i>
Tunn grädde < 29 % ¹⁴	liter	70	1,3	2,0	2,2	2,1	2,0
Gräddfil, inkl. matyoghurt	liter	71	1,1	1,6	1,6	1,6	1,6
Tjock grädde ≥ 29 % ¹⁴	liter	72	6,2	6,3	5,2	6,8	7,0
Mjökpulver	kg	74	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Ost</i>	<i>kg</i>	<i>75–78</i>	<i>16,3</i>	<i>16,5</i>	<i>17,6</i>	<i>18,0</i>	<i>19,0</i>
Härdost	kg	75	13,1	12,6	12,8	12,6	13,8
Smältost, och ost av andra slag	kg	76–78	3,2	3,9	4,8	5,4	5,2
Ägg ¹⁰	kg	80	11,7	10,4	9,8	10,1	10,6
Matfett							
<i>Smör och margarin</i>	<i>kg</i>	<i>82–84</i>	<i>18,2</i>	<i>14,9</i>	<i>11,9</i>	<i>11,6</i>	<i>11,7</i>
Smör	kg	82	2,2	1,3	1,5	2,2	2,2
Hushållsmargarin (inkl. Bregott) exkl. lättmargarin	kg	83	11,6	8,7	5,6	5,5	5,8
Lättmargarin	kg	84	4,3	4,9	4,8	3,8	3,6
Matolja ¹⁵	kg	87	0,8	0,9	1,7	1,4	0,9
Köksväxter							
<i>Rotfrukter</i>	<i>kg</i>	<i>89–90</i>	<i>9,0</i>	<i>9,4</i>	<i>9,4</i>	<i>10,9</i>	<i>9,2</i>
Morötter	kg	89	7,4	8,0	8,0	9,1	7,7
Övriga rotfrukter	kg	90	1,5	1,4	1,4	1,7	1,5
<i>Färska köksväxter</i>	<i>kg</i>	<i>92–99</i>	<i>28,9</i>	<i>38,8</i>	<i>42,0</i>	<i>43,0</i>	<i>44,3</i>
Gurkor	kg	92	3,8	4,3	4,4	5,2	5,6
Lök, purjolök	kg	93–94	5,5	8,7	7,8	8,0	8,5
Blom-, vit-, röd-, bryssel- o. grönkål samt broccoli ¹⁶	kg	95–96	5,9	6,3	6,2	5,9	6,4
Sallad ¹⁶	kg	97	5,0	5,5	5,7	5,9	5,7
Tomater	kg	98	6,3	8,6	10,0	9,9	9,8
Övriga köksväxter, färska ¹⁶	kg	99	2,3	5,4	7,9	8,0	8,3
<i>Frysta, torkade, inlagda, beredda eller konserverade rotfrukter o. köksväxter</i>	<i>kg</i>	<i>101–104</i>	<i>16,9</i>	<i>17,6</i>	<i>19,8</i>	<i>22,1</i>	<i>21,5</i>

12) Produktion inom vattenbruket ingår här.

13) Fr.o.m. 2000 redovisas inte konsumtionen av varorna 38–44 samt 58 p.g.a. att dataunderlaget anses alltför osäkert.

14) Fr.o.m. år 2000 används fetthaltsgränsen 29 %, tidigare år gällde 27 %.

15) Uppgifter fr.o.m. år 2005 är inte helt jämförbara med tidigare år.

16) Fr.o.m. år 2005 ingår salladskål i vara 99. Åren 1995–2004 ingick salladskål i vara 96 och dessförinnan i vara 97.

Tabell 17.1 (forts.)

	En- het	Varu- kod	1990	2000	2005	2009	2010*
Frukter och bär							
Citrusfrukter och vindruvor, färska	kg	106–107	16,9	17,0	17,1	18,4	20,7
Mandel och nötter, färska eller beredda	kg	108	1,5	1,2	1,9	2,7	2,7
Äpplen och päron, färska ^{10,17}	kg	109	15,0	14,0	17,1	13,0	13,6
Körsbär, persikor, plummon o. likn. stenfrukter, bananer, meloner och övriga frukter, färska ^{10,17}	kg	110–111	21,5	27,6	26,3	24,3	25,3
Jordgubbar, hallon, sv. vinbär, blåbär, lingon o. andra bär, färska eller frysta ^{10,17}	kg	112–113	1,7	2,2	3,0	2,8	3,2
Frukter och bär, hela i stycken el. mosade, torkade el. konserverade	kg	114–115	6,1	4,9	5,3	5,0	5,0
Sylter, marmelader, fruktmos och geléer, beredda genom kokning	kg	116	5,5	6,4	6,8	7,6	7,3
Soppor och buljonger innehåll. köksväxter, bär, frukter, fisk och kött ^{18,19}	kg	117–118	3,4	3,8	4,6	4,0	4,4
Saft och juice av köksväxter, frukter och bär, naturlig, även konc.	liter	119–120	18,9	18,5	19,2	14,9	16,0
Övriga livsmedel							
Potatis, färsk ^{10,20}	kg	122	60,4	47,1	46,5	44,7	43,3
Potatisprodukter	kg	123–127	6,8	10,4	10,6	11,3	11,9
Bit-, strö-, farin-, flor-, o. pärlsocker	kg	129–130	13,9	10,1	7,4	6,6	6,6
Sirap	kg	131	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
Kaffe, rostat	kg	133	9,0	7,0	7,7	8,0	8,9
Te	kg	134	0,3	0,4	0,3	0,4	0,4
Kaffe- och teextrakt, kakaopulver, drick-choklad o. chokladsåser	kg	135–137	1,7	2,6	2,5	3,0	3,1
Honung ¹⁰	kg	139	0,8	0,6	0,6	0,6	0,7
Choklad och konfektyrvaror	kg	140	11,1	14,8	15,2	15,1	15,0
Åsener inkl. majonnäs o andra för smaksättning avsedda preparat	kg	141	5,4	9,1	12,8	18,0	17,6
Glass	liter	142–143	13,9	12,5	12,6	10,4	10,4
Kryddor inkl. senap och salt ¹⁰	kg	145–146	2,7	2,8	2,7	2,9	2,9
Alkohol fria och alkoholhaltiga drycker							
Läskedrycker och mineralvatten	liter	148–149	59,5	90,6	94,3	98,1	97,9
Läskedrycker, cider m.m. ²¹	liter	148	49,8	82,2	84,5	90,9	90,6
Mineralvatten och kolsyrat vatten, utan tillsats av socker eller aromämne	liter	149	9,7	8,3	9,8	7,3	7,3
Maltdrycker	liter	151–152	41,3	30,5	22,1	19,6	18,2
Lättöl < 2,25% (inkl. svagdricka)	liter	151	12,6	7,4	5,0	3,9	3,6
Öl 2,25 – 3,5 % ^{22,23}	liter	152	28,6	23,1	17,1	15,8	14,7
Alkoholhaltiga drycker							
Starköl ²²	liter	156	19,0	25,3	28,9	32,9	32,5
Vin ²²	liter	157	12,2	16,3	19,5	23,2	23,7
Spritdrycker ²²	liter	158	4,4	2,8	2,7	2,8	2,9

17) Naturkonsumtion ingår inte.

18) Uppgifterna avser såväl torkade som färdiga soppor.

19) Ändrat underlag fr.o.m. år 2005 vilket gör att tidigare års siffror inte är helt jämförbara.

20) Inkl. konsumtion av skalad potatis.

21) Inkl. mineralvatten och kolsyrat vatten med tillsats av socker eller aromämne.

22) Uppgifterna avser försäljning av spritdrycker i detaljhandel och servering.

23) Beräknad uppgift. Inhemsk produktion + beräknad import/export.

Tabell 17.2

Näringsvärden per person och dag. Genomsnitt för hela befolkningen¹*Nutritive values per capita and day. Means for the whole population*

	Absoluta tal					Procentuell bidrag till energitillförseln ²				
	Energi, MJ	Pro- tein, g	Fett, g	Kolhyd- rater, g	Alko- hol, g	Pro- tein, %	Fett, %	Kolhyd- rater, %	Alko- hol, %	Summa %
2010* ²	13,7	112	130	375	14,8	14,1	35,0	46,0	3,0	98
2009 ²	13,6	110	129	373	15,0	13,9	34,4	47,1	3,0	98
2008 ²	13,6	111	126	377	14,2	14,1	35,0	47,9	3,1	100
2005 ²	12,9	102	123	367	13,4	13,4	35,2	48,3	3,0	100
2000 ²	12,5	97	120	357	12,8	13,1	35,5	48,4	3,0	100
1995 ²	11,9	89	118	334	12,5	12,7	36,6	47,6	3,1	100
1990	12,3	89	122	352	13,1	12,0	37,2	47,8	3,0	100
1985	12,2	86	125	343	12,2	11,8	38,5	46,8	2,9	100
1980	12,3	87	126	342	13,0	11,8	38,7	46,4	3,1	100

1) Fr.o.m. 1995 beräknas energimängden med faktorerna 17,0 kJ/g för protein och kolhydrater, 37,0 kJ/g för fett och med 29,0 kJ/g för alkohol.

2) Fr.o.m. 1995 ingår ej kostfibrer i kolhydrat- och energivärdet.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.3

Genomsnittlig tillförsel av energi, protein, fett och kolhydrater per person och dag 1980 och 2010 med fördelning på olika livsmedel*Mean supply of energy, protein, fat and carbohydrates per capita and day by different foodstuffs*

Livsmedel	Energi, kJ		Protein, g		Fett, g		Kolhydrater, g	
	1980	2010*	1980	2010*	1980	2010*	1980	2010* ¹
Bröd och spannmålsprodukter	3 028	4 029	17	25	12	16	134	172
Kött och köttvaror	1 321	1 771	23	35	23	30	5	5
Fisk, kräft- och blötdjur ²	220	378	6	11	3	5	1	2
Mjök	1 129	765	17	12	11	6	25	19
Grädde och mjölkpulver	247	357	1	1	6	9	1	1
Ost	544	678	10	12	10	12	1	1
Ägg	166	147	4	3	3	2	0	0
Matfett ³	1 747	1 007	0	0	47	27	0	1
Köksväxter	205	307	2	3	1	1	9	11
Frukt och bär	692	842	1	2	1	5	36	35
Potatis och potatisprodukter	625	756	3	3	1	4	31	31
Socker och sirap	919	317	0	0	0	0	54	19
Andra livsmedel ⁴	891	1 446	3	4	8	14	32	50
Malt och läskedrycker ⁵	259	461	0	0	0	0	11	25
Totalt livsmedel	11 993	13 262	87	112	126	130	340	370
Alkoholhaltiga drycker	326	473	0	1	0	0	2	4
Totalt	12 319	13 734	87	112	126	130	342	374

1) Fr.o.m. 1995 ingår inte kostfibrer i kolhydratvärdet.

2) Inkl. konserver och andra beredningar.

3) Smör, Bregott och övrigt matfett.

4) Kaffe, te, kakaopulver, honung, choklad- och konfektyrvaror, vissa såser och glass.

5) Exkl. starköl.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.4

Genomsnittlig tillförsel av vissa vitaminer, järn, kalcium och fibrer per person och dag 2010* med fördelning på olika livsmedel. Milligram

Mean supply of certain vitamins, iron, calcium and fibres per capita and day by different foodstuffs

Livsmedel	A-vitamin ¹	C-vitamin	Tiamin ²	Järn	Kalcium	Kost-fibrer
Bröd och spannmålsprodukter	94	1	0,9	4,7	130	12
Kött och köttvaror	616	0	0,6	4,5	33	0
Fisk, kräft- och blötdjur ³	36	0	0,1	0,6	23	0
Mjök	87	0	0,1	0,2	403	0
Grädde och mjölkpulver	77	0	0	0	24	0
Ost	108	0	0	0,1	317	0
Ägg	59	0	0	0,4	13	0
Matfett ⁴	263	0	0	0	3	0
Köksväxter	232	56	0,1	1,1	59	4
Frukt och bär	11	40	0,1	0,9	42	4
Potatis och potatisprodukter	1	31	0,1	0,3	11	4
Socker och sirap	0	0	0	0	1	0
Andra livsmedel ⁵	28	5	0,1	1,5	79	2
Malt- och läskedrycker (exkl. starköl)	0	15	0	0,4	11	0
Totalt livsmedel	1 613	149	2,1	14,9	1 149	26
Alkoholhaltiga drycker	0	0	0	0,8	15	0
Totalt	1 613	149	2,1	15,7	1 164	26

1) Redovisning i RE (=retinolekvivalenter). RE=summan av färdigbildad retinol i kosten och vitamin A aktivitet från betakaroten.

2) B1-vitamin.

3) Inkl. konserver och andra beredningar.

4) Smör, Bregott och övrigt matfett.

5) Kaffe, te, kakaopulver, honung, choklad- och konfektyrvaror, vissa såser och glass.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 17.5

Försäljning (inkl moms) av livsmedel och drycker inom handeln 2000–2010 (enligt mer detaljerad COICOP), belopp i milj. kr*Turnover (incl. VAT) of food and drinks for the retail trade and retail sale of automotive fuel (by more detailed COICOP)*

COICOP	Varugrupp	Försäljning (inkl. moms)					
		Löpande priser			Fasta priser (2000=100) ¹		
		2000	2009	2010	2000	2009	2010
01.1.1	Bröd och övriga spannmåls- produkter	19 138	27 384	28 618	19 138	22 982	23 831
01.1.1.1	Ris	619	884	885	619	832	837
01.1.1.2	Bröd	10 997	15 773	16 269	10 997	13 110	13 380
01.1.1.3	Pastaprodukter	1 186	2 349	2 383	1 186	1 755	1 774
01.1.1.4	Bakverk	3 188	4 264	4 843	3 188	3 475	3 887
01.1.1.5	Andra spannmålsprodukter	3 148	4 113	4 237	3 148	3 810	3 953
01.1.2	Kött	19 862	32 638	33 955	19 862	27 092	28 070
01.1.2.1–	Nöt-, gris-, får-, lamm- och viltkött	8 556	13 938	14 877	8 556	10 603	11 300
01.1.2.4,							
01.1.2.7							
01.1.2.5	Torkat, saltat eller rökt kött och ätliga slaktbiprodukter (chark)	8 438	14 626	14 727	8 438	12 893	12 943
01.1.2.6	Annat konserverat eller bearbetat kött samt beredningar av kött	2 868	4 075	4 351	2 868	3 596	3 827
01.1.3	Fisk	7 352	10 456	10 296	7 352	7 882	7 684
01.1.3.1–	Fisk och skaldjur (färsk, kyld, fryst,	2 580	4 626	4 589	2 580	3 164	3 120
01.1.3.3	torkad, rökt eller saltad)						
01.1.3.4	Annan konserverad eller beredd fisk och skaldjur samt beredningar av fisk och skaldjur	4 772	5 830	5 708	4 772	4 718	4 564
01.1.4	Mjölk, ost och ägg	19 839	30 442	30 724	19 839	24 786	24 664
01.1.4.1–	Mjölk	5 135	5 948	5 903	5 135	4 658	4 533
01.1.4.3							
01.1.4.4	Yoghurt och fil	3 727	5 759	5 850	3 727	4 777	4 806
01.1.4.5–	Ost och andra mjölkprodukter	9 539	16 178	16 387	9 539	13 431	13 426
01.1.4.6							
01.1.4.7	Ägg	1 438	2 557	2 584	1 438	1 921	1 898
01.1.5	Oljor och fetter	3 662	4 698	4 754	3 662	4 096	4 131
01.1.5.1	Smör	468	839	894	468	699	733
01.1.5.2,	Margarin och annat fett	2 685	2 957	2 969	2 685	2 531	2 536
01.1.5.5							
01.1.5.3–	Matolja	509	902	891	509	866	862
01.1.5.4							

1) Fastprisberäkningar bygger på uppgifter ifrån KPI utförda på Nationalräkenskapernas varugruppernivå. Fastprisberäkning är gjord i 2000 års priser.

Källa: SCB, Handel med varor och tjänster.

Tabell 17.5 (forts.)

COICOP	Varugrupp	Försäljning (inkl. moms)					
		Löpande priser			Fasta priser (2000=100) ¹		
		2000	2009	2010	2000	2009	2010
01.1.6	Frukt	8 157	13 423	12 652	8 157	9 012	8 559
01.1.6.1–	Frukt (färsk, kyld eller fryst)	7 300	11 053	10 134	7 300	7 307	6 787
01.1.6.7							
01.1.6.8	Torkad frukt	697	2 071	2 193	697	1 490	1 543
01.1.6.9	Konserverad frukt och fruktbaserade produkter	160	299	325	160	215	228
01.1.7	Grönsaker	13 218	18 747	18 461	13 218	15 599	14 899
01.1.7.1–	Grönsaker och potatis (färsk, kyld eller fryst)	8 852	12 272	11 892	8 852	9 722	8 931
01.1.7.4,							
01.1.7.7							
01.1.7.5	Torkade grönsaker	96	252	229	96	215	195
01.1.7.6	Andra konserverade eller behandlade grönsaker	1 959	3 187	3 256	1 959	2 710	2 770
01.1.7.8	Potatisprodukter	2 312	3 036	3 085	2 312	2 952	3 002
01.1.8	Socker, sylt, honung, choklad och konfektyr	15 224	20 298	20 650	15 224	18 337	18 183
01.1.8.1	Socker	937	823	793	937	752	733
01.1.8.2	Sylter och marmelader	987	1 391	1 404	987	1 162	1 149
01.1.8.3–	Konfektyr, choklad och glass	13 299	18 084	18 453	13 299	16 423	16 300
01.1.8.6							
01.1.9	Övriga livsmedel	5 965	8 276	8 845	5 965	7 620	7 997
01.1.9.1	Såser och smaksättningsmedel	2 338	5 092	5 390	2 338	4 718	4 870
01.1.9.2	Salt, kryddor och kryddväxter	124	180	201	124	184	195
01.1.9.3–	Jäst, dessertberedningar och soppor samt övrigt	3 503	3 004	3 255	3 503	2 718	2 932
01.1.9.4							
01.2.1	Kaffe te och chokladdryck	4 501	5 544	5 405	4 501	5 467	5 084
01.2.1.1	Kaffe	3 685	4 444	4 372	3 685	4 394	4 105
01.2.1.2	Te	541	761	697	541	712	625
01.2.1.3	Kakao och chokladpulver	275	340	336	275	362	354
01.2.2	Mineralvatten, läskedrycker, frukt- och grönsaksjuicer	8 195	12 959	13 703	8 195	12 101	12 617
01.2.2.1–	Läskedrycker samt mineral- och källvatten	4 381	6 982	7 403	4 381	6 611	6 888
01.2.2.2							
01.2.2.3–	Juice och saft	3 814	5 977	6 301	3 814	5 489	5 729
01.2.2.4							
02.1	Alkoholhaltiga drycker	24 709	32 389	33 094	24 709	31 092	31 383
02.1.1	Spritdrycker	7 285	6 966	7 013	7 285	6 723	6 707
02.1.2	Vin inkl. cider	10 113	16 024	16 822	10 113	15 687	16 248
02.1.3	Öl	7 312	9 399	9 259	7 312	8 683	8 428
<i>Därav</i>	<i>Öl klass I och II</i>	<i>3 370</i>	<i>2 835</i>	<i>2 543</i>	<i>3 370</i>	<i>2 526</i>	<i>2 246</i>
	<i>Öl klass III</i>	<i>3 939</i>	<i>6 564</i>	<i>6 716</i>	<i>3 939</i>	<i>6 157</i>	<i>6 182</i>

Tabell 17.6

Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2011 enligt nationalräkenskaperna (NR), löpande priser, milj. kr*Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, current prices*

	COICOP ¹	1995	2000	2005	2009	2010*	2011*
<i>Livsmedel o. icke alkoholhaltiga drycker</i>	01	122 994	128 239	153 945	188 658	192 695	199 429
<i>Livsmedel</i>	011	110 193	114 877	138 831	169 467	173 066	179 157
Bröd och spannmålsprodukter	0111	18 783	19 313	22 439	27 544	28 108	29 031
Kött	0112	20 681	21 114	28 572	34 258	34 874	36 244
Fisk	0113	6 278	7 656	8 992	10 778	11 075	11 460
Mjök, ost och ägg	0114	19 426	20 293	23 867	30 689	31 234	32 283
Oljor och fetter	0115	3 979	3 647	3 900	4 698	4 783	4 957
Frukt	0116	7 784	8 460	11 386	14 020	14 318	14 803
Grönsaker	0117	12 347	13 494	15 476	18 766	19 100	19 810
Sötsaker, glass, sylt	0118	15 441	15 339	17 946	20 458	21 183	21 843
Salt, kryddor, såser	0119	5 474	5 561	6 253	8 256	8 391	8 726
<i>Icke alkoholhaltiga drycker</i>	012	12 801	13 362	15 114	19 191	19 629	20 272
Kaffe, te, choklad	0121	5 221	4 538	4 666	5 588	5 746	5 959
Läsk, juice, saft	0122	7 580	8 824	10 448	13 603	13 883	14 313
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	021	23 327	24 872	26 326	32 569	33 298	33 681
Sprit	0211	8 627	7 803	6 781	7 319	7 251	7 037
Vin	0212	7 399	9 543	11 729	15 528	16 234	16 604
Öl	0213	7 301	7 526	7 816	9 722	9 813	10 040
Hushållens konsumtionsutgifter totalt		871 244	1 077 693	1 289 918	1 482 964	1 559 369	1 612 291

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.

Tabell 17.7**Hushållens konsumtionsutgifter efter ändamål 1995–2011 enligt nationalräkenskaperna (NR), fasta priser, index (2000=100)***Household final consumption expenditure by purpose according to the National Accounts, fixed prices, index numbers*

	COICOP ¹	1995	2000	2005	2009	2010*	2011*
<i>Livsmedel o. icke alkoholhaltiga drycker</i>	01	92,5	100,0	113,6	123,0	123,8	126,6
<i>Livsmedel</i>	011	92,8	100,0	113,0	121,5	122,4	126,0
Bröd och spannmålsprodukter	0111	95,1	100,0	112,7	119,5	121,0	121,1
Kött	0112	90,9	100,0	127,4	135,3	137,2	142,6
Fisk	0113	88,4	100,0	98,6	101,4	103,8	110,5
Mjölk, ost och ägg	0114	96,1	100,0	108,2	122,9	123,2	122,6
Oljor och fetter	0115	108,6	100,0	104,6	111,9	113,9	115,6
Frukt	0116	86,3	100,0	114,6	112,7	115,8	119,4
Grönsaker	0117	79,9	100,0	107,9	118,2	114,9	125,6
Sötsaker, glass, sylt	0118	100,8	100,0	114,4	120,4	121,5	124,8
Salt, kryddor, såser	0119	97,1	100,0	108,5	131,9	131,6	136,0
<i>Icke alkoholhaltiga drycker</i>	012	89,6	100,0	118,1	136,8	136,5	131,6
Kaffe, te, choklad	0121	93,9	100,0	120,0	120,9	118,5	102,8
Läsk, juice, saft	0122	87,2	100,0	117,3	144,1	144,9	145,4
<i>Alkoholhaltiga drycker</i>	021	102,9	100,0	105,8	124,9	126,0	127,0
Sprit	0211	125,0	100,0	84,9	90,5	88,9	86,1
Vin	0212	89,5	100,0	124,5	159,3	164,2	167,3
Öl	0213	96,8	100,0	104,6	118,6	117,8	120,0
Hushållens konsumtionsutgifter totalt		84,7	100,0	111,7	119,2	123,6	126,3

1) Classification of Individual Consumption by Purpose.

Källa: SCB, Nationalräkenskaperna.